

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 223/2020-25

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 26. mája 2020 v senáte zloženom z predsedu senátu Miroslava Duriša a zo sudcov Ladislava Duditša a Libora Duľu (sudca spravodajca) predbežne prerokoval ústavnú sťažnosť obchodnej spoločnosti Poľnohospodárska Pôda s. r. o., Sibírska 55, Bratislava, IČO 44 138 369, zastúpenej advokátskou kanceláriou LawService, s. r. o., Stráž 3/223, Zvolen, v mene ktorej koná advokát a konateľ JUDr. Pavol Konečný, vo veci namietaného porušenia jej základných práv podľa čl. 20 ods. 1 a 4 a čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, podľa čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd, práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a práva podľa čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 1 Sžrk 2/2019 z 25. februára 2020 a takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť obchodnej spoločnosti Poľnohospodárska Pôda s. r. o. o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Obsah ústavnej sťažnosti, skutkový stav a sťažnostná argumentácia

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 22. apríla 2020 doručená ústavná sťažnosť obchodnej spoločnosti Poľnohospodárska Pôda s. r. o., Sibírska 55, Bratislava, IČO 44 138 369 (ďalej len „sťažovateľka“), ktorou namieta porušenie základných práv podľa čl. 20 ods. 1 a 4 a čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), podľa čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“) a práv podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) a čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dodatkový protokol“) rozsudkom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. 1 Sžrk 2/2019 z 25. februára 2020 (ďalej len „napadnutý rozsudok najvyššieho súdu“).

2. Z obsahu ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že sťažovateľka ako kupujúca uzatvorila kúpnu zmluvu, predmetom ktorej boli pozemky v katastrálnom území Lužianky. Rozhodnutím Okresného úradu Nitra, katastrálneho odboru (ďalej len „okresný úrad“) došlo k povoleniu vkladu vlastníckeho práva k pozemkom z predmetnej zmluvy do katastra nehnuteľností. Okresná prokuratúra Nitra (ďalej len „okresná prokuratúra“) podala proti rozhodnutiu okresného úradu protest odôvodnený tým, že došlo k obídenu predkupného práva, čo malo následne spôsobiť absolútnu neplatnosť kúpnej zmluvy. Okresný úrad následným rozhodnutím protestu okresnej prokuratúry vyhovel a svoje napadnuté rozhodnutie o povolení vkladu zrušil. Proti tomuto rozhodnutiu sťažovateľka podala odvolanie, ktoré okresný úrad, odbor opravných prostriedkov, referát katastra nehnuteľností zamietol a potvrdil rozhodnutie, ktorým bolo zrušené povolenie vkladu vlastníckeho práva do katastra nehnuteľností

3. Sťažovateľka sa správnou žalobou podanou Krajskému súdu v Nitre (ďalej len „krajský súd“) domáhala preskúmania konečného rozhodnutia okresného úradu. Krajský

súd rozsudkom sp. zn. 11 S 35/2016 z 24. januára 2018 (ďalej len „rozsudok krajského súdu“) správnu žalobu sťažovateľky zamietol.

4. Sťažovateľka napadla rozsudok krajského súdu kasačnou sťažnosťou. Najvyšší súd napadnutým rozsudkom kasačnú sťažnosť zamietol.

5. Sťažovateľka v ústavnej sťažnosti namieta najmä arbitrárnosť a nedostatočné odôvodnenie napadnutého rozsudku najvyššieho súdu.

6. V ústavnej sťažnosti sťažovateľka v zásadnom uvádza:

„Správny orgán (v súlade s protestom prokurátora) spojil ust. § 3 ods. 5 Zákona o niektorých opatreniach v znení zákona č. 154/2015 Z. z. účinného od 7.7.2015 (predkupné právo štátu k dotknutým nehnuteľnostiam vzniklo 8.7.2015 v zmysle uznesenia vlády SR č. 401/2015 z 8.7.2015) s absolútnou neplatnosťou právneho úkonu (samotnej kúpnej zmluvy o prevode nehnuteľnosti uzatvorenej dňa 29.6.2015), z čoho vyvodil záver, že v zmysle ustanovenia § 31 ods. 1 sa jedná o skutkovú resp. právnu skutočnosť, ktorá má vplyv na povolenie vkladu. Správny súd (bez akejkoľvek argumentácie) usúdil, že porušenie predkupného práva možno podradiť pod ustanovenie § 31 ods. 1 Katastrálneho zákona. Porušovateľ dospel k záveru, že neprihliadnutie Okresného úradu v konaní o povolenie vkladu na existenciu predkupného práva štátu podľa § 2 ods. 5 Zákona o niektorých opatreniach obmedzuje zmluvnú voľnosť povinného z tohto predkupného práva a je to skutočnosť, ktorá má vplyv na povolenie vkladu. I v prípade porušenia predkupného práva spoluvlastníka ide v zmysle argumentácie Porušovateľa o obmedzenie zmluvnej voľnosti ďalšieho spoluvlastníka, v takýchto prípadoch však správne orgány vklad vlastníckeho práva povoľujú, pričom oprávnené osoby sa musia svojho práva domáhať v zmysle ustanovení Občianskeho zákonníka...

Najvyšší súd sa v rozsudkoch, na ktoré odkázal Porušovateľ, nevysporiadal s argumentáciou Sťažovateľa, že príslušná právna úprava (Zákon o niektorých opatreniach) nespája porušenie predkupného práva štátu s absolútnou neplatnosťou. Sankcia absolútnej neplatnosti nevyplýva ani z dôvodovej správy k tomuto zákonu. Porušovateľ sa nevysporiadal ani s argumentáciou Sťažovateľa ohľadom ustanovenia § 603 ods. 3

Občianskeho zákonníka, z ktorého vyplývajú nároky spojené s prípadným porušením predkupného práva. V posudzovanej veci ide práve o posúdenie následkov vyplývajúcich z prípadného porušenia predkupného práva v spojitosti s ustanovením § 31 ods. 1 Katastrálneho zákona. Ak Porušovateľ na tieto podstatné otázky nedal odpoveď, jeho záver o tom, že správny orgán má prihliadať na predkupné právo štátu nie je založený na dostatočných (preskúmateľných) argumentoch...

Najvyšší súd v rozhodnutiach na ktoré poukázal Porušovateľ neposkytol také argumenty, ktoré by boli overiteľné a spätne verifikovateľné (nevyjadril sa porušenie predkupného práva má za následok absolútnu alebo relatívnu neplatnosť, prípadne má štát iné nároky...). Obzvlášť pri neurčitosti pojmov je potrebné výklad a aplikáciu zdôvodniť, nakoľko inak vzniká priestor pre absolútne neobmedzenú úvahu... Záver, že zmluvná voľnosť vlastníka pozemku, ku ktorému sa viaže predkupné právo štátu je obmedzená priamo zo zákona je nepreskúmateľný pre nevysporiadanie sa s platnou právnou úpravou. Nie je bez významu, že Porušovateľ svoju argumentáciu založil na takých skutočnostiach a dôvodoch, ktoré procesné strany rozumne nemohli predvídať a reagovať na ne vo svojich stanoviskách, to platí obzvlášť ohľadom rozhodnutia správneho súdu z ktorého nevyplývalo z akých dôvodov by malo byť predkupné právo posudzované ako okolnosť, ktorá by mala mať vplyv na povolenie vkladu a ani to, či a v akom rozsahu mali pri tomto posúdení význam ustanovenia Občianskeho zákonníka či Zákona o niektorých opatreniach.“

7. Z uvedených dôvodov sťažovateľka navrhla, aby ústavný súd nálezom vyslovil porušenie ňou označených základných práv podľa ústavy a listiny a práv podľa dohovoru a dodatkového protokolu napadnutým rozsudkom najvyššieho súdu, tento rozsudok zrušil, vec vrátil najvyššiemu súdu na ďalšie konanie a priznal sťažovateľke náhradu trov právneho zastúpenia. Sťažovateľka sa zároveň v ústavnej sťažnosti domáhala aj priznania primeraného finančného zadosťučinenia

8. Návrh na priznanie primeraného finančného zadosťučinenia sťažovateľka v zásadnom odôvodňuje takto:

„Sťažovateľ sa domáha i priznania primeraného finančného zadosťučinenia vo výške 14.158,07 € podľa čl. 127 ods. 3 Ústavy SR, ktoré zodpovedá sume, za akú pozemok

následne od predávajúceho nadobudla spoločnosť MH Invest, s.r.o., IČO: 36 724 530, Trnavská cesta 100, 821 01 Bratislava. Ak by nedošlo k zrušeniu rozhodnutia o vklade, návrh kúpnej zmluvy by smeroval voči Sťažovateľovi. Ak by Sťažovateľ návrh zmluvy neprijal, za túto sumu by mu bol Pozemok vyvlastnený.“

II.

Právomoc ústavného súdu a relevantná právna úprava

9. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

10. Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon. Týmto zákonom je s účinnosťou od 1. marca 2019 zákon č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení zákona č. 413/2019 Z. z. (ďalej len „zákon o ústavnom súde“).

11. Podľa § 56 ods. 1 zákona o ústavnom súde ústavný súd každý návrh na začatie konania predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon v § 9 neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní návrhu ústavný súd zisťuje, či dôvody uvedené v § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie.

12. Ústavný súd podľa § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde môže na predbežnom prerokovaní bez ústneho pojednávania uznesením odmietnuť návrh na začatie konania,

a) na prerokovanie ktorého nemá ústavný súd právomoc,

b) ktorý je podaný navrhovateľom bez zastúpenia podľa § 34 alebo § 35 a ústavný súd nevyhovел žiadosti navrhovateľa o ustanovenie právneho zástupcu podľa § 37,

- c) ktorý nemá náležitosti ustanovené zákonom,
- d) ktorý je neprípustný,
- e) ktorý je podaný zjavne neoprávnenou osobou,
- f) ktorý je podaný oneskorene,
- g) ktorý je zjavne neopodstatnený.

13. Z obsahu ústavnej sťažnosti vyplýva, že sťažovateľka namieta porušenie základných práv podľa čl. 20 ods. 1 a 4 a čl. 46 ods. 1 ústavy, podľa čl. 36 ods. 1 listiny, práv podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru a čl. 1 dodatkového protokolu.

14. Podľa čl. 20 ods. 1 ústavy každý má právo vlastniť majetok.

15. Podľa čl. 20 ods. 4 ústavy vyvlastnenie alebo nútené obmedzenie vlastníckeho práva je možné iba v nevyhnutnej miere a vo verejnom záujme, a to na základe zákona a za primeranú náhradu.

16. Podľa čl. 46. ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

17. Podľa čl. 36 ods. 1 listiny každý sa môže domáhať ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde.

18. Podľa čl. 6 ods. 1 prvej vety dohovoru každý má právo na to, aby jeho vec bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o akomkoľvek trestnom čine, z ktorého je obvinený.

19. Podľa čl. 1 dodatkového protokolu každá fyzická alebo právnická osoba má právo pokojne užívať svoj majetok. Nikoho nemožno zbaviť jeho majetku s výnimkou

verejného záujmu a za podmienok, ktoré ustanovuje zákon a všeobecné zásady medzinárodného práva.

III.

Posúdenie vecí ústavným súdom

20. V ústavnej sťažnosti sťažovateľka poukazuje na skutočnosť, že správny súd nesprávne subsumoval predkupné právo štátu podľa § 3 ods. 5 zákona č. 175/1999 Z. z. o niektorých opatreniach týkajúcich sa prípravy významných investícií a o doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov do kategórie skutkových a právnych skutočností v zmysle § 31 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 162/1995 Z. z. o katastri nehnuteľností a o zápise vlastníckych a iných práv k nehnuteľnostiam (katastrálny zákon) v znení neskorších predpisov, ktoré by mohli mať vplyv na povolenie vkladu vlastníckeho práva do katastra nehnuteľností. Sťažovateľka namieta, že najvyšší súd sa nedostatočne vyrovnal s jej argumentmi, nezaoberal sa otázkou, aké nároky vyplývajú z porušenia predkupného práva štátu a či vôbec je následkom jeho porušenia absolútna alebo relatívna neplatnosť právneho úkonu, resp. či sú s jeho porušením spojené iné následky.

21. Z § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde vyplýva, že úlohou ústavného súdu pri predbežnom prerokovaní ústavnej sťažnosti je tiež posúdiť, či táto nie je zjavne neopodstatnená. V súlade s konštantnou judikatúrou ústavného súdu o zjavne neopodstatnenú ústavnú sťažnosť ide vtedy, keď namietaným postupom alebo namietaným rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci nemohlo dôjsť k porušeniu základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok príčinnej súvislosti medzi označeným postupom alebo rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú ústavnú sťažnosť je preto možné považovať takú, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98, tiež napr. I. ÚS 4/00, II. ÚS 101/03, IV. ÚS 136/05, III. ÚS 198/07).

22. Ústavný súd nie je zásadne oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu, ani preskúmať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol alebo nebol náležite zistený skutkový stav a aké skutkové a právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil. Úloha ústavného súdu sa vymedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách. Z tohto postavenia ústavného súdu vyplýva, že môže preskúmať rozhodnutie všeobecného súdu v prípade, ak v konaní, ktoré mu predchádzalo, alebo samotným rozhodnutím došlo k porušeniu základného práva alebo slobody. Skutkové a právne závery všeobecného súdu môžu byť teda predmetom kontroly zo strany ústavného súdu vtedy, ak by vyvedené závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedlňiteľné a neudržateľné, a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (m. m. I. ÚS 13/00, I. ÚS 17/01, III. ÚS 268/05).

23. Ústavný súd po preskúmaní ústavných sťažností zistil, že sťažovateľka sa na neho opakovane obracia so skutkovo a právne takmer identickými ústavnými sťažnosťami, o ktorých už viackrát rozhodol, pričom k nim formuloval jednoznačné právne závery (pozri m. m. IV. ÚS 622/2018, I. ÚS 2/2019, I. ÚS 26/2019, III. ÚS 51/2019, I. ÚS 125/2019, I. ÚS 178/2019, II. ÚS 135/2019, I. ÚS 395/2019).

24. Z argumentácie sťažovateľky uvedenej v ústavnej sťažnosti, ktorá je predmetom predbežného prerokovania, možno vyvodiť, že odôvodnenie napadnutého rozsudku najvyššieho súdu obsahovalo, čo sa týka skutkových zistení a právneho posúdenia veci najvyšším súdom, obdobné závery ako v iných jeho veciach, ktoré už ústavným súdom boli preskúmané a rozhodnuté.

25. Podľa § 56 ods. 4 zákona o ústavnom súde ak ústavný súd návrh na začatie konania podľa § 42 ods. 2 písm. f) odmietne podľa odseku 2 a ten istý navrhovateľ podá ústavnému súdu ďalší návrh na začatie konania v inej veci v podstatnej časti zhodný s predchádzajúcim návrhom, ktorý možno odmietnuť z rovnakého dôvodu, rozhodnutie

o jeho odmietnutí môže obsahovať zjednodušené odôvodnenie, v ktorom ústavný súd iba poukáže na skoršie rozhodnutie o predchádzajúcom návrhu na začatie konania.

26. Ústavný súd sa v rámci predbežného prerokovania ústavnej sťažnosti v plnom rozsahu stotožňuje s dôvodmi uvedenými vo svojich skorších rozhodnutiach (napr. uznesenia ústavného súdu sp. zn. IV. ÚS 622/2018 zo 16. novembra 2018, sp. zn. I. ÚS 2/2019 z 9. januára 2019, sp. zn. I. ÚS 26/2019 zo 16. januára 2019, sp. zn. III. ÚS 51/2019 z 5. februára 2019, sp. zn. I. ÚS 125/2019 z 3. apríla 2019, sp. zn. I. ÚS 178/2019 z 30. apríla 2019, sp. zn. II. ÚS 135/2019 z 13. júna 2019, sp. zn. I. ÚS 395/2019 z 26. septembra 2019) týkajúcich sa takmer rovnakých ústavných sťažností sťažovateľky, ktoré boli ústavným súdom odmietnuté z dôvodu zjavnej neopodstatnenosti vzhľadom na ústavnú udržateľnosť záverov najvyššieho súdu.

27. Ústavný súd, vychádzajúc z § 56 ods. 4 zákona o ústavnom súde, odmietol sťažovateľkou podanú ústavnú sťažnosť bez potreby podrobnejšieho odôvodňovania svojich právnych záverov z dôvodu jej zjavnej neopodstatnenosti podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde.

28. Vzhľadom na odmietnutie ústavnej sťažnosti ako celku sa ústavný súd ďalšími požiadavkami sťažovateľky uvedenými v petite nezaoberal, keďže rozhodovanie o nich je podmienené vyslovením porušenia základného práva alebo slobody, k čomu v tomto prípade nedošlo.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 26. mája 2020

Miroslav DURÍŠ
predseda senátu